

Anekdote til sænkning af arbejdsmoralen

I en havn ved en af Europas vestlige kyster ligger en lurvet klædt mand og blunder i sin fiskerbåd. En elegant klædt turist standser op og lægger en ny farvefilm i sit kamera for at fotografere det idylliske billede:

blå himmel, grønt hav med fredelige, snehvide bølgekamme, sort båd, rød fiskerhue. Klik. Endnu en gang: Klik, og da alle gode gange er tre, og sikkert er sikkert, en tredje gang: Klik. Den gennemtrængende, lidt ubehagelige lyd vækker den slumrende fisker, der søvnigt rejser sig og famler efter sin cigaretpakke; men før han har fundet den, har den ivrige turist allerede holdt sin pakke hen under næsen på ham og om ikke ligefrem stukket en cigaret i munden på ham, så dog lagt den i hans hånd, og et fjerde klik, lighterens, afslutter den lidt febrilske høflighed. Gennem denne næppe målelige, aldrig klart påviselige overdrivelse af høflig venlighed er der opstået en pinligt forlegen atmosfære, som turisten - der behersker landets sprog - forsøger at slå bro over ved at indlede en samtale.

"De får vist god fangst idag." Fiskeren ryster på hovedet.

"Men vejret er gunstigt, har jeg hørt."

Fiskeren nikker.

"De agter altså ikke at sejle ud?"

Hovedrysten fra fiskeren, stigende nervøsitet hos turisten. Det er tydeligt, at dette laset klædte menneskes vel ligger ham på sinde, og at sorgen over den forpassede chance nager ham.

"Åh, De føler Dem måske ikke rask?"

Fiskeren går omsider fra tegnsprog over til talesprog:

"Jeg har det strålende," siger han.

"Jeg har faktisk aldrig haft det bedre."

Han rejser sig op og strækker sig ligesom for at demonstrere, hvor atletisk bygget han er.

"Jeg føler mig fantastisk godt tilpas."

Turistens ansigtsudtryk bliver stadig mere ulykkeligt, han kan ikke længere undertrykke det spørgsmål, der så at sige truer med at sprænge hans hjerte:

"Jamen hvorfor sejler De så ikke ud?"

Svaret kommer kort og fyndigt:

"Fordi jeg allerede har været ude i morges."

"Var fangsten god?"

"Den var så god, at jeg ikke behøver at tage ud mere i dag; jeg fik fire hummere i min teje og fangede næsten en snes makreller..."

Fiskeren, der nu omsider er helt vågen, går hen og klapper turisten beroligende på ryggen. Dennes bekymrede ansigt opfatter han som et udtryk for ganske vist overflødig men dog rørende omsorg.

"Det er oven i købet nok til både i morgen og i overmorgen," siger han for at lette den fremmedes sindsstemning.

"Vil De ryge en af mine?"

"Ja tak."

Cigaretter bliver stukket i munde, et femte klik, den fremmede sætter sig på bådens ræling og lægger sit kamera fra sig, for han skal bruge begge hænder for at give sine ord eftertryk.

"Jeg vil selvfølgelig ikke blande mig i Deres sager," siger han, "men prøv nu at forestille Dem, at De sejlede ud en gang til, måske to eller tre gange til, så ville De fange to eller tre, måske endda fem snese makreller ... prøv at forestille Dem det."

Fiskeren nikker.

"De ville," fortsætter turisten, "ikke bare i dag, men også i morgen og i overmorgen, ja, hver eneste dag med gunstigt vejr kunne sejle ud to, tre måske fire gange - ved De, hvad der ville ske?"

Fiskeren ryster på hovedet.

"Senest i løbet af et år ville De købe Dem en motor, om to år en båd til, om tre eller fire år måske en lille kutter. Med to både eller en kutter ville De selvfølgelig fange meget mere - en skønne dag ville De have to kuttere, De ville..." begejstringen får hans stemme til at svigte et øjeblik, "De ville bygge et lille frysehus, måske et røgeri, senere en marinadefabrik, De kunne flyve rundt i egen helikopter og lokalisere fiskestimerne og dirigere Deres kuttere pr. radio. De kunne erhverve lakserettighederne, åbne en fiskerestaurant, eksportere hummere direkte til Paris uden mellemhandlere - og så..." atter får begejstringen den fremmede til at miste mælet.

Hovedrystende, grebet helt ind i dybden af sin sjæl, næsten berøvet al sin ferieglæde betragter han de fredeligt indrullende bølger, hvori de ufangede fisk springer muntert omkring. "Og så," siger han, men endnu en gang svigter hans stemme af bevægelse.

Fiskeren klapper ham på ryggen som et barn, der har forslugt sig.

"Hvad så?" spørger han stille.

"Så," siger den fremmede med stille henrykkelse, "så kunne De blive siddende her i havnen, blunde i solen - og nyde udsigten over det vidunderlige hav."

"Jamen det gør jeg jo allerede," siger fiskeren, "jeg sad ganske roligt her og blundede, indtil jeg blev forstyrret af Deres klikkeri."

Turisten gik langsomt bort i dybe tanker, thi også han havde en gang troet, at han arbejdede for en skønne dag ikke længere at være nødt til at arbejde, og der var ikke en smule medlidenhed med den lurvet klædte fisker tilbage hos ham, kun en smule misundelse.

Fra Heinrich Böll:

"Om mig selv og andre essays"

(Gyldendal 1975)